

XALQ TA'LIMI

ISSN 2181-7839

O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI XALQ TA'LIMI VAZIRLIGINING
ILMIY-METODIK JURNALI

Muassis:

O'zbekiston Respublikasi Xalq ta'limi vazirligi

PUBLIC EDUCATION

SCIENTIFIC-METHODICAL JOURNAL
MINISTRY OF PUBLIC EDUCATION OF THE
REPUBLIC OF UZBEKISTAN

2022

5-son

(sentyabr-oktyabr)

Jurnal 1918-yil dekabr oyidan chiqa boshlagan
O'zMAA tomonidan 2013-yil 4-martda qaytadan ro'yxatga olinib, 0104-raqamli guvohnoma berilgan.

TOSHKENT

X _T		TAHRIRIYAT
	4	Yoshlarning vatanparvarlik tarbiyasiga har birimiz mas'ulmiz
		TA'LIM VA TARBIYA NAZARIYASI
B. Saidov	6	Vatanparvarlik tarbiyasi muammosining ilmiy-psixologik tadqiqiga doir ayrim mulohazalar
B. Xusanov	13	Yoshlarda ma'naviy tarbiya uzviyligini ta'minlash masalalari
M. A. Axmedova	17	Milliy qadriyatlar vositasida o'smirlarni badiiy-estetik rivojlantirishda gender yondashuvni qo'llashning pedagogik imkoniyatlari
A. Kenjaboev	23	Zamonaviy o'qituvchi deontologiyasi va kompetentligi
M. Xamudov	28	Bo'lajak rahbarlarda siyosiy kompetensiyalarni shakllantirishning nazariy-metodologik asoslari
D. Abduvaliyeva	31	Bo'lajak o'qituvchilarning intellektual-ijodiy kompetentligi rivojlanishining xususiy metodik-texnologik shart-sharoitlari
M. Usmonova	35	Milliy va umuminsoniy fazilatlarining ixtisoslashtirilgan maktab-internat o'quvchilar tarbiyasidagi o'ziga xos o'rni va ahamiyati
A. Daukeeva	40	O'qituvchilarda akmeologik kompetentlikni rivojlantirish
M. Pulatova	45	Pedagogning innovasion kompetentligini shakllantirish strategiyasi samaradorligini oshiruvchi pedagogik shart-sharoitlar
M. Muhammadieva		Shaxs faoliyatlari integratsiyasi jarayonida mas'uliyatlilikni shakllantirishning o'ziga xos mezonlari
Sh. Giyasova		Boshlang'ich sinf o'quvchilarida ijodiy qobiliyatni shakllantirishni samarali usullari
M. K. Kazakova K. Ergashova		O'quvchilarning axloq hamda psixologik rivojlanishida tarbiya darslarining o'rni
G. Qosimova		Boshlang'ich sinf o'quvchilarida olamning tabiiy-ilmiy dunyo-qarashni shakllantirishning umumiy qonuniyatlari
N. Komilova M. Qo'ldasheva		Iqtisodiy va ijtimoiy geografiya fanini o'qitishda innovatsion texnologiyalardan foydalanish mexanizmlari
G. A. Ergasheva		Boshlang'ich sinflarda o'quvchilarning imloviy savodxonligini shakllantirish
I. Ortiqova Z. Avezmurotova		O'quvchi shaxsiga yo'naltirilgan ta'limda o'zlashtirish faoliyatini tashkil etish metodlari
		TA'LIM SIFATI MAZMUN VA MOHIYAT
D. Abduraxmonova	48	Milliy ta'lim dasturida boshlang'ich sinf o'quvchilarining yozuv savodxonligiga qo'yiladigan talablar
		ZAMONAVIY TA'LIM TEXNOLOGIYALARI
M. Raximqulova	66	Boshlang'ich ta'limda "steam" yondashuv – innovatsion texnologiyalardan biri sifatida
Q. Eshqorayev	74	Informatika o'qitish texnologiyalari va loyihalash kursini klasterli yondashuv orqali o'qitish
R. Tuxtasheva		Oliy ta'lim muassasalarida masofaviy ta'limning interaktiv muloqot bilan uzviy bog'liqligi
D. Jumabayev Sh. Xudayberdiyev		Klasterli ta'lim muhitida o'qituvchining pedagogik komponentlarini takomillashtirish shakllari

 MILLIT TA'LIM TEXNOLOGIYALARI		
D. Qurbonova	77	Temuriy malikalar ma'naviy merosi asosida talaba qizlarda ma'naviy-axloqiy qadriyatlarni takomillashtirishda oila, ta'lim muassasalari va mahalla hamkorligi
 JISMONIY TARBIYA VA SPORT		
Z. Xatamov	90	Jismoniy tarbiya fani o'qituvchilarining kasbiy kompetensiyalarini rivojlantirishda tizimli yondashuv
 MAKTABGACHA TA'LIM		
G. Gaynazarova	93	Maktabgacha tarbiya tashkilotlari tarbiyachilarini metodik kompetensiyalarini rivojlantirishning o'ziga xos jihatlari
 TA'LIMDA MUTOLAA MADANIYATI		
D. Muminova	96	Ta'lim oluvchilarda kitobxonlik madaniyatini shakllantirishning tashkiliy-pedagogik asoslari
 PSIXOLOGIYA		
O. Aslonova	99	Rivojlantiruvchi ta'lim mazmunining psixologik asoslari va uning o'qitish jarayonida namoyon bo'lish xususiyatlari
H M.Xo'jamberdiyeva	103	Eydekologiya tamoyillaridan foydalanishning psixo-fiziologik jarayonlari mazmuni
KORREKSION PEDAGOGIKA		
G. Salixova	112	Oilada nogironligi bo'lgan o'smir bolalarni ijtimoiy hayotga moslashtirish samaradorligi
 XALQ PEDAGOGIKASI		
J. Mamatov	116	G'iyosiddin Jamshid Koshiyning matematika faniga qo'shgan hissalar va binom formulasi
 ТЕОРИЯ ОБРАЗОВАНИЯ И ВОСПИТАНИЯ		
А.Т.Абдурахманова	122	Развитие личностных убеждений в системе образования

Qahramon ESHQORAYEV,

Chirchiq davlat pedagogika universiteti katta o'qituvchisi

INFORMATIKA O'QITISH TEXNOLOGIYALARI VA LOYIHALASH KURSINI KLASTERLI YONDASHUV ORQALI O'QITISH

Annotatsiya

Maqolada ta'lim texnologiyalarining ilmiy xarakterdaligiga e'tibor qaratgan holda, uning amaliy yo'nalishga xosligi, aniq masalalarni hal qilishda qo'llash mumkinligi ochib berilgan. Nazariyani o'quv amaliyoti bilan bog'lash zaruriyati va ta'lim texnologiyalarining nazariy asoslarini o'rganish zamonaviy ta'lim texnologiyalarni aniqlab beradigan qator holatlarni belgilashga imkon berishi ilmiy asoslangan.

Kalit so'zlar. Klaster, klasterli yondashuv, ta'lim texnologiyalari, verbal intellekt, noverbal intellekt.

Особое внимание уделяется на научности образовательных технологий, в статье раскрывается их практический характер и возможность использования при решении конкретных задач. Научно обосновано, что необходимость соединения теории с образовательной практикой и изучение теоретических основ образовательных технологий позволяют определить ряд ситуаций, определяющих современные образовательные технологии.

Ключевые слова. Кластер, кластерный подход, образовательные технологии, вербальный интеллект, невербальный интеллект.

Focusing on the scientific nature of educational technologies, the article reveals its practical nature and the possibility of its use in solving specific problems. It is scientifically based that the need to connect theory with educational practice and the study of the theoretical foundations of educational technologies allow defining a number of situations that determine modern educational technologies.

Key words. Cluster, cluster approach, educational technologies, verbal intelligence, non-verbal intelligence.

Mamlakatni ijtimoiy-iqtisodiy rivojlantirishning ustuvor vazifalaridan kelib chiqqan holda, kadrlar tayyorlash mazmunini takomillashtirish, xalqaro standartlar darajasiga mos oliy ma'lumotli mutaxassislar tayyorlash ta'limga texnologik yondashuvni talab etadi. Bunda bevosita ta'lim jarayonini, oliy ta'limning o'quv reja va dasturlarini yangi pedagogik texnologiyalar va o'qitish metodlarini keng joriy etish, ilmiy-ta'lim jarayonini sifat jihatidan yangilash va zamonaviy tashkiliy shakllarni joriy etish muhim ahamiyatga ega. Respublikamizni rivojlantirishning uzoq muddatli ssenariylarini hisobga olgan holda innovatsiyalarni ishlab chiqish hamda davlat va jamiyat qurilishiga joriy etish, shuningdek, jamiyat va davlat taraqqiyotini ta'minlovchi ilmiy tadqiqotlar va ilg'or texnologiyalarning ustuvor va istiqbolli yo'nalishlarini rivojlantirishga zarurat mavjud. Hozirgi vaqtda agrar soha mutaxassislarini tayyorlashda ta'limning zamonaviy texnologiyalarini izchil joriy etish hayotiy zarurat bo'lib qolmoqda.

Innovatsion g'oyalar, ishlanmalar va texnologiyalarning ishlab chiqishni tashkil etish, ilmiy izlanishlar natijalarini targ'ib qilish va amaliy foydalanish mexanizmlarini shakllantirishda ta'lim texnologiyalarining o'rni va salmog'i yuqoriligini ta'kidlash lozim. Ilmiy salohiyatni

oshirish va samarali foydalanish, ularni rivojlantirishda fan va texnologiyalarning hissasini oshirishga yo'naltirilgan ta'lim texnologiyalarini yanada takomillashtirishni taqozo etadi. "Ta'lim jarayonida oliy ta'limning o'quv reja va dasturlarini yangi pedagogik texnologiyalari, o'qitishning innovatsion metodlarini keng joriy etish..." zarurligi ta'kidlanadi. Bu esa ilmiy-ta'lim jarayonini sifat jihatidan yangilash va zamonaviy ta'lim texnologiyalarini joriy etish asosida yanada takomillashtirishga olib keladi.

Bugungi kunda innovatsion pedagogik jarayonlar ta'lim muassasasi o'quv faoliyatining muhim komponentlaridan biriga aylanib bormoqda. Chunki innovatsion pedagogik jarayonlar ta'lim xizmatlari bozorida nafaqat u yoki bu ta'lim muassasasining raqobatbardosh bo'lishiga asos yaratadi, balki, o'qituvchi va o'quvchi shaxsini intensiv rivojlantirish, o'qituvchi va o'quvchilarning birgalikdagi faoliyati va muloqotini demokratlashtirish, ta'lim-tarbiya jarayonini insonparvarlashtirish, o'quvchini faol ta'lim olish hamda o'zini shakllantirishga yo'naltirish, ta'lim texnologiyalari, metod va vositalari hamda ta'limning moddiy-texnika bazasini modernizatsiyalash kabi vazifalarni bajaradi, pedagoglarning kasbiy mahorati, ularning ijodkorligi, izlanuvchanligining rivojlanish yo'nalishlarini aniqlaydi, o'quvchilarning shaxs sifatida kamol topishida muhim o'rin tutadi.

Ta'lim texnologiyalarining ilmiy xarakterdaligiga e'tibor qaratgan holda, uning amaliy yo'nalishga xosligini, uni aniq masalalarni hal qilishda qo'llash mumkinligini e'tirof etish kerak. Demak, nazariyani o'quv amaliyoti bilan bog'lash zaruriyatini va ta'lim texnologiyalarining nazariy asoslarini o'rganish zamonaviy ta'lim texnologiyalarni aniqlab beradigan qator holatlarni belgilashga imkon berdi:

- zamonaviylik ta'lim amaliyotiga ilmiy asoslangan va tajriba sinovlarda tekshirilgan, tahlil qilingan hamda tasdiqlangan didaktikaga oid
- yangiliklarni, tartib qoidalarni joriy etish majburiyligini taqozo etadi;
- o'quv jarayonini maqbullashtirish;
- imiylik ta'limda yangi vositalar va metodlar, didaktik materiallar hamda tashkiliy masalalarning yangi yechimlarini qo'llash lozim;
- talaba va professor o'qituvchilarning faoliyatida yuqori hamjihatlikni ta'minlash va kerakli natijalarni qo'lga kiritishga intilishni talab etadi;
- ta'limni faollashtiruvchi axborot texnologiyalari va texnik vositalardan foydalanish samarasini belgilaydigan didaktik materiallardan keng foydalanish zamonaviy pedagogik texnologiyalarning eng asosiy belgilaridan biri hisoblanadi;
- o'quv jarayoni uchun moddiy-texnik bazaning maqsadga muvofiqligi pedagogik texnologiyalarning navbatdagi ko'rinishidir;
- o'quv-tarbiyaviy jarayon natijalarini sifatli baholash pedagogik texnologiyaning o'z oldiga qo'ygan natijaviy maqsadidir.

Xulosa qilib shuni aytishimiz mumkinki, ta'lim texnologiyalari o'zining pedagogik va boshqa fan yutuqlari bilan bog'liq xususiy nazariyasiga ega. U birinchi navbatda, o'quv-tarbiyaviy jarayonni ilmiy asosda qurishga yo'naltirilgan. Ikkinchidan, o'qitishning axborotli vositalaridan va didaktik materiallardan, yangi innovatsion metodlardan keng foydalanishga asoslangan pedagog va talabalarning birgalikdagi samarali faoliyatiga zamin yaratadi.

Yuqoridagi qoidalaridan kelib chiqib fikr yuritadigan bo'lsak, ta'lim texnologiyalarning predmeti – ta'lim tizimini konseptual asoslariga dalil keltirishdan, o'quv materialini tanlash va strukturalashtirishdan, ta'lim modelini tanlashdan to ularni amalga oshirishgacha, ularning optimallik va samaradorlik darajasini baholashgacha loyihalashtirishdan tarkib topgan. Ma'lumki, zamonaviy pedagogik texnologiyalar amaliyotga joriy etish mumkin

bo'lgan ma'lum pedagogik tizimning loyihasidir. Pedagogik tizim o'zaro bog'liq bo'lgan vositalar, usullar va jarayonlar yig'indisi bo'lib, shaxsdagi muayyan sifatlarni shakllantirishga pedagogik ta'sir etishni maqsadga muvofiq tarzda amalga oshiradi.

Ta'lim texnologiyasi – keng sohadir. Ta'lim texnologiyasini o'rganish, o'qitishni tashkil qilishning asoslarini o'rganuvchi, loyihalash fani yoki turli tadqiqot qiziqishlari majmuasi sifatida olinishi mumkin. Shuning uchun, ta'lim texnologiyasi turli xil fanlardan olingan nazariy bilimlarga (kommunikatsiya, ta'lim, psixologiya, sotsiologiya, falsafa, sun'iy intellekt, informatika va h.k.) hamda ta'lim amaliyotidan olingan amaliy bilimlarga tayanadi. Texnologiya ta'lim tizimining o'rganish jarayonlariga va uning ko'rsatgichlarini oshirishga ko'maklashadi bunda ta'lim samarali bo'ladi. Hozirgi texnologiyalar kompyuterlarda video yozuvlarni amalga oshirish hamda o'zingizning raqamli kamerangizdagi rasmlarni onlayn tarzda oilangiz va do'stlaringiz bilan baham ko'rishingiz mumkin. Bu va shunga o'xshagan texnologiyalar bugungi kundagi hayotimizning ajralmas qismi hisoblanadi.

Aynan ana shu mazmunda "texnologiya" termini va uning "o'qitish texnologiyasi", "ta'lim texnologiyasi", "ta'limda texnologiya" shakllari pedagogik adabiyotlardan foydalanila boshlandi va mualliflar ta'lim texnologik jarayonining tuzilishi va tashkil etuvchilarini qanday tasavvur etishlariga qarab ko'plab ifodalarga ega bo'ldi.

O'qituvchining samarali faoliyat ko'rsatishga undovchi darsning metodik ishlanmasini puxta ishlab chiqishdan farqli o'laroq, ta'lim texnologiyasi ta'lim oluvchilar faoliyatiga nisbatan yo'naltirilgan bo'lib, u talabalarning shaxsiy hamda o'qituvchi bilan birgalikdagi faoliyatlarini inobatga olgan holda, o'quv materiallarini mustaqil o'zlashtirishlari uchun zarur shart-sharoitlarni yaratishga xizmat qiladi. Bugungi kunda informatika va axborot texnologiyalari o'qitishning zamonaviy ta'lim texnologiyalari va metodlari turlicha bo'lib, ular:

1) ilmiy izlanish metodlari (kuzatish, tajriba, taqqoslash, analogiya, analiz va sintez, umumlashtirish, abstraksiyalash, konkretlashtirish va klassifikatsiyalash),

2) o'qitish metodlari (izohli-ko'rgazmali, namoyish, kitob bilan ishlash, reproduktiv, evristik (o'quv kashfiyoti), muammoli vaziyat, tadqiqot, loyihalash metodi, muayyan vaziyatlarni o'rganish (keys-stadi) metodi, ma'ruza, hikoya, og'zaki yo'l-yo'riq berish, tushuntirish, suhbat metodlari, amaliy mashg'ulot, laboratoriya ishi;

3) xulosa chiqarish metodlari (induksiya, deduksiya va analitik metod).

Avvalo "interfaol (interaktiv)" tushunchani aniqlashtirib olaylik. "Interaktiv" degan so'z inglizcha "interact" so'zidan kelib chiqqan. "Inter" – o'zaro, "act" – ish ko'rmoq, ishlamoq degan ma'nolarni anglatadi. Shunday qilib, interfaol o'qitish – bu, avvalambor muloqotli o'qitish bo'lib, jarayonning borishida o'qituvchi va o'quvchi orasida o'zaro ta'sir amalga oshiriladi.

Interfaol o'qitishning mohiyati o'quv jarayonini shunday tashkil etadiki, unda barcha o'quvchilar bilish jarayoniga jalb qilingan bo'lib, erkin fikrlash, tahlil qilish va mantiqiy fikr yuritish imkoniyatlariga ega bo'ladilar. Bilish jarayonida o'quvchilarning birgalikdagi faoliyati deganda, ularni har birining o'ziga xos aloqada individual hissa qo'shishi, o'zaro bilimlar, g'oyalar va faoliyat usullari bilan almashinishlari tushuniladi. Shu bilan birga, bularning hammasi o'zaro xayrixohlik va qo'llab – quvvatlash muhitida amalga oshiriladi. Bu esa o'z navbatida yangi bilimlarni olishgagina imkoniyat bermasdan, balki bilish faoliyatining o'zini ham rivojlantiradi, uni yanada yuqoriroq kooperasiya va hamkorlik pog'onalariga olib chiqadi. Interfaol metod bitta so'zga chiquvchining, shuningdek, bitta fikrning boshqa fikrlar ustidan dominantlik qilishligini chiqarib tashlaydi. Dialogli o'qitish jarayonida o'quvchilar tanqidiy fikrlashga, shart-sharoitlarni va tegishli axborotni tahlil qilish asosida murakkab muammolarni yechishga, alternativ fikrlarni chamalab ko'rishga

va asosli ravishda qarorlar qabul qilishga, diskussiyalarda ishtirok etishga, boshqalar bilan muloqat qilishga o'rganadilar. Buning uchun darslarda individual, juftli va guruhli ishlar tashkil etiladi, izlanuvchi loyihalar, rolli o'yinlar qo'llaniladi, hujjatlar va axborotning turli manbalari bilan ish olib boriladi, ijodiy ishlar qo'llaniladi. Interfaol o'qitishni tashkil qiluvchilar uchun, sof o'quv maqsadlaridan tashqari quyidagi jihatlar ham muhimdir:

- guruhdagi o'quvchilarning o'zaro muloqotlari jarayonida boshqalarning qadriyatlarini tushunishi;

- boshqalar bilan o'zaro muloqotda bo'lishi va ular yordamiga muhtojlik zaruratin-ing shakllanishi;

- o'quvchilarda musobaqa, raqobatchilik kayfiyatlarini rivojlantirish. Shuning uchun interfaol o'qitish guruhlarida muvaffaqiyatli faoliyat ko'rsatish uchun zarur bo'lgan ikkita asosiy funksiyalar amalga oshirilishi lozim:

- o'qitishning pragmatik jhati qo'yilgan o'quv masalasini yechishlikning shartligi;

- tarbiyaviy masalalarni yechish (hamkorlikdagi ish jarayonida guruh a'zolariga yordam ko'rsatish, xulq-atvor normalarini shakllantirish). Ushbu fakti alohida qayd etish lozimki, o'qitishning barcha interfaol usullarini verbal intellekt (og'zaki) va noverbal intellekt (tasvirli)larga ajratish mumkin. Verbal intellektlarga quyidagilar kiradi:

- vizual: yuz ifodasi, gavdaning holati, harakatlar, ko'zlar orqali aloqa;

- akustik: intonatsiya, ovoz balandligi, tembr, nutq tempi, tovush balandligi, nutqiy pauzalar va hokazo. Verbal intellektlar orasidan quyidagilarni ajratib ko'rsatish mumkin:

- “oxiri ochiq” bo'lgan savollar, ya'ni yagona “to'g'ri” javobga ega emas, balki muammo (savol) bo'yicha turli nuqtai nazarlarni bayon qila olishga yo'naltirilgan savol-larni bera olish qobiliyati;

- o'quvchilar bilan muloqotda o'qituvchi tomonidan o'zining nuqtai nazarini hal qi-luvchi nuqtai nazar deb emas, balki neytral deb aniqlanishi lozim. Bu narsa mashg'ulot paytida o'quvchilarga qo'rqmasdan “to'g'ri” yoki “noto'g'ri” nuqtai nazarlarini bayon etish imkoniyatini beradi;

- mashg'ulot va o'z-o'zini tahlil qilishga tayyorgarlik. Ushbu holat mashg'ulotlarda nima?, qanday? va nima uchun? sodir bo'lganini, o'zaro faoliyat qaerda “osilib” qolganini, u nima bilan bog'liq ekanligini, keyinchalik bunday holatlarning ro'y bermasligi uchun nimalar qilish kerakligi va boshqalarni tushunib olishga yordam beradi;

- mashg'ulotning borishini, uning kulminatsiyasini, natijaviyligini va boshqa ku-zatish imkonini beruvchi yozma xotiralarni yozib borishi.

Birinchi bo'limga alohida e'tibor qaratishni istar edik. O'qituvchining savoli – bu o'quvchining tafakkurini o'stirish yoki rivojlantirish uchun kuchli vosita hisoblanadi. Savolning ikki hil turi mavjud (interfaol o'qitish nuqtai nazaridan).

1. O'quvchining fikr doirasini chegaralab, uni bilganlarni oddiy qayta tiklashga keltirib qo'yadigan savollar. Bunday savollar fikrlash jarayonini to'xtatib turishga xizmat qilib, o'quvchiga uning fikri hyech kimni qiziqtirmasligini tushunib yetishiga olib keladi;

2. Fikr yuritish, o'ylash, tasavvur qilish, yaratish yoki sinchiklab tahlil etishga undo-vchi savollar hisoblanadi.

Bunday savollar fikrlash darajasini ko'tarish bilan birga, o'quvchilarda ularning ham fikri qimmatga ega ekanligiga ishonch uyg'otadi.

Interfaol metodlar bo'yicha o'qish jarayonini tashkil etilganda e'tibor berilishi kerak bo'lgan yana bir holat, bu vazifaning mazmuni. Vazifaning mazmuni o'qitishning an'anaviy shakllariga qaraganda boshqacharoq bo'lishi lozim. Masalan, guruhga darslikdagi ma'lum bir paragraf konspektini olish vazifa sifatida berilishi maqsadiga muvofiq emas, chunki

har bir o'quvchi bu ishni o'zi, mustaqil bajarishi mumkin. Amaliyot shuni ko'rsatmoqdaki, muammoni nostandart qo'yilishigina, o'quvchilarni bir-biridan yordam olishga, boshqalarning ham fikrini bilishga, natijada esa, guruhning umumiy fikrini shakllantirishga undaydi. Masalan, dasturlashga oid masala yechilganda, uni kichik masalalarga bo'lish mumkin. O'quvchilarni ham kichik guruhlariga bo'lish va har biriga kichik masalani yechishni va dasturini tuzishni tavsiya etish mumkin. Dars oxirida guruhlarning kichik masalalarini yechimlari asosida berilgan masala yechishini tashkil qilish lozim. Buning natijasida bitta dars davomida murakkab masalani yechish va unga ko'proq o'quvchilarni jalb qilish mumkin bo'ladi.

Klaster texnologiyasini individual va guruhda ishlaganda qo'llash mumkin. Klasterlarga ajratish texnologiyasi uncha murakkab emas. U metodik jihatdan: doskaning o'rtasiga ochqich so'z yozish; o'quvchilarni xayoliga kelgan so'z bilan bog'liq so'z va jummalarni uning atrofiga yozish; yangi g'oyalar paydo bo'lishi bilan xayoliga kelgan so'zlarni ham darhol yozish; so'zlarni yozish jarayoni o'qituvchi tomonidan belgilangan vaqt tugaguncha yoki barcha so'z va tushunchalar tugaguncha davom etadi. Ta'lim klaster texnologiyasini foydalanish uchun bir qator: xayoliga kelgan fikrlarining sifatiga e'tibor bermasdan yozish, orfografiya va boshqa omillarga e'tibor bermaslik, vaqt tugaguncha, iloji boricha to'xtamasdan yozish, imkon darajasida ko'proq bog'lanishlar hosil qilishga harakat qilish kabi qoidalarga rioya qilish zarur bo'ladi. Bunda g'oyalar va so'zlar sonini cheklab qo'ymaslik lozim.

Xulosa tarzda ta'lim texnologiyalari, loyiha va loyihalash nazariyalari, ta'lim tizimidagi yangi yondashuvlar, "Informatika o'qitish texnologiyalari va loyihalash" fani maqsad vazifalari hamda kursini o'qitishning shakli va metodlarini ilmiy-uslubiy tahlili qilish hamda mavjud pedagogik nazariyani inobatga olish ta'lim klasteri sharoitida bo'lajak o'qituvchilarning verbal intellektini rivojlantirishda pedagogik asos bo'lib xizmat qiladi

Foydalanilgan adabiyotlar

1. Высотский Л. С., Лурия А. Р. Этюды по истории поведения. – М., 1993. – С. 224
2. Iskandarova Sh. O'zbek nutq odatining muloqot shakllari. Fil.fan.nom.dissertatsiyasi. – Samarqand, 1993. – 140-b.
3. Колшанский Г.В. Паралингвистика. — М.: Наука, 1974.—С. 79.
4. Николаева Г. М., Успенский Б. А. Языкознание и паралингвистика // Лингвистические исследования по общей и славянской типологии. – М., 1966.
5. Nurmonov A. Tanlangan asarlar. 3 jild – T.: Akademnashr, 2012. 1 jild. – 416-b.